

2025-10-07

Socialdepartementet
103 33 Stockholm
Sverige

Mikael Dubois
0702493238
mikael.dubois@tco.se

TCO:s yttrande över Åtgärder för att förhindra felaktiga utbetalningar inom socialförsäkringen och förenklad administration för föräldrapenningen

S2025/01246

Tjänstemännens centralorganisation har givits tillfälle att yttra sig över promemorian *Åtgärder för att förhindra felaktiga utbetalningar inom socialförsäkringen och förenklad administration inom föräldrapenningen* (S2025/01246).

I promemorian föreslås att Försäkringskassan ska ges möjlighet att ompröva beslut om rätten till vissa ersättningar från socialförsäkringen om det har skett någon ändring av betydelse i förhållanden som legat till grund för beslutet. Denna möjlighet ska inte omfatta beslut som prövats av domstol. Det föreslås också att dag ersättningar som betalas ut av Försäkringskassan ska anses förfalla till betalning vid utbetalning av ersättningen.

TCO **tillstyrker** promemorians förslag att ge Försäkringskassan möjlighet att ompröva beslut om det skett någon ändring av betydelse i de förhållanden som legat till grund för beslutet.

Med dagens regelverk saknas inom flertalet förmåner möjlighet för Försäkringskassan att stoppa utbetalning av beslutad ersättning trots att den försäkrade på grund av ändrade förhållanden inte längre har rätt till ersättningen. Försäkringskassan har istället att kräva återbetalning av utbetalad ersättning, vilket riskerar att försätta den försäkrade i en utsatt situation i det fall den utbetalade ersättningen har använts av den försäkrade till att täcka nödvändiga kostnader. Detta kan bli särskilt betungande för den enskilde när det gäller skattepliktig ersättning, där Försäkringskassan återkräver bruttobelopp medan den försäkrade endast erhåller nettobelopp (s. 21f).

Därtill bereder regeringen ett förslag på införandet av administrativa sanktionsavgifter som utgår från återkrav, vilket riskerar att

ytterligare komplicera den försäkrades situation i det fall ett återkrav blir aktuellt. Att Försäkringskassan ges möjlighet att ompröva beslut om ersättning om grunderna för beslutet har ändrats är därför välkommet.

Samtidigt har, som påpekar i promemorian, principen att ett för den enskilde gynnande beslut inte utan vidare ska kunna ändras av beslutande myndighet fastslagits i nationell såväl som i unionsrättslig praxis (s. 18f). TCO ser det som centralt att denna princip värnas utifrån att enskilda ska kunna förlita sig på att gynnande beslut där man själv inte har medverkat till att ett beslut fattats på felaktiga grunder ska gälla och kännetecknas av stabilitet, vilket även utgör en förutsättning för allmänhetens tillit till myndighetsbeslut och i förlängningen de allmänna trygghetssystemens legitimitet.

TCO noterar också att det i promemorian är oklart vilken påverkan en pågående omprövning kan få för utbetalningen av beslutad ersättning. Om tillämpningen innebär att en pågående omprövning medför att utbetalningen av beslutad ersättning senareläggs, kan det få allvarliga ekonomiska konsekvenser för den enskilde. Hur en pågående omprövning förhåller sig till utbetalandet av beslutad ersättning måste tydliggöras i en framtida proposition. Det måste också i detta sammanhang säkerställas att den enskilde inte försätts i en ekonomiskt utsatt situation på grund av en pågående omprövning av en redan beslutad ersättning.

TCO vill även understryka vikten av att följa upp tillämpningen av promemorians förslag för att säkerställa att Försäkringskassan på ett ändamålsenligt sätt utifrån relevanta indikatorer identifierar de fall där en omprövning är motiverad. Särskilt viktigt är att tillämpningen inte på ett omotiverat sätt riktar in sig på vissa grupper av försäkrade och leder till strukturell diskriminering. I det fall en omprövning riskerar att leda till negativa konsekvenser för tredje part i beroendeställning till den försäkrade, såsom minderåriga barn, bör det föranleda särskilda åtgärder för att förhindra sådana konsekvenser.

Vidare föreslås i promemorian att anmälningsskyldigheten för föräldrapenning avskaffas.

TCO **tillstyrker** förslaget att ta bort kravet på anmälan för föräldrapenning och delar promemorians uppfattning att anmälan för föräldrapenning inte längre fyller någon funktion och att det skulle underlätta både för föräldrar och Försäkringskassan om det framöver räcker att föräldrar gör ansökan om föräldrapenning i stället för, som idag, både anmälan och ansökan om föräldrapenning.

Therese Svanström
Ordförande

Mikael Dubois
Utredare